

Ing. stuk commissie RGW 24 maart 2021

Van: utrechtseheuvelrug@partijvoordedieren.nl <utrechtseheuvelrug@partijvoordedieren.nl>

Verzonden: dinsdag 2 februari 2021 17:35

Aan: Statengriffie <statengriffie@provincie-utrecht.nl>

Onderwerp: Verzoek reactie statenleden op uitbreiding geitenhouderij Leersum

Geachte medewerkers van de Statengriffie,

Op 21 december 2020 heeft de Provincie een ontwerpbeschikking (d.d. 17 december 2020) gepubliceerd waarin een vergunning verleend wordt aan de aanvrager om een geitenhouderij aan de Rijksstraatweg 1 in Leersum uit te breiden.

De werkgroep Partij voor de Dieren Utrechtse Heuvelrug heeft samen met de Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen-Leersum een zienswijze ingediend met het verzoek de vergunning niet te verlenen op basis van een viertal bezwaren (de zienswijze is bijgevoegd).

Als indieners van deze zienswijze zouden wij graag een reactie ontvangen van de fracties op deze ontwerpbeschikking en de door ons geformuleerde bezwaren.

Zou de Statengriffie de toelichtende brief en de zienswijze kunnen aanbieden bij de statenleden met gezondheid, landbouw, natuur en klimaat in de portefeuille? Veel dank alvast daarvoor.

We horen graag of de documenten in goede orde ontvangen zijn en of deze zijn aangeboden aan de statenleden.

In afwachting van uw reactie,

Hoogachtend,

Jesseka Batteau

namens de Werkgroep Partij voor de Dieren Utrechtse Heuvelrug
en de Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen-Leersum

Contactinformatie

Telefoonnummer: 06 41 88 17 87

Ing. stuk commissie RGW 24 maart 2021

Aanvullende mail d.d. 3-2-2021

Geachte mevrouw IJsbrandij,

Aanvullend op mijn vorige mail wilde ik nog aangeven dat wij de GS hebben gevraagd om burgers niet alleen te informeren over het aantal veehouderijen (inclusief geitenhouderijen) en het aantal dieren per bedrijf, maar ook inzicht te geven in de locatie van deze bedrijven. Deze laatste toevoeging is een aanvulling op de brief die aan GS en statenleden is verstuurd.

Hartelijke groet,

Jesseka Batteau

Provincie Utrecht
T.a.v. Statenleden Provincie Utrecht
Postbus 80300
3508 TH Utrecht

Utrechtse Heuvelrug, 2 februari 2021

Betreft: verzoek om reactie op zienswijze op ontwerpbeschikking (d.d. 17 december 2020) in het kader van de Wet natuurbescherming – Gebiedsbescherming – Rijksweg 1 Leersum.
Zaaknummer ontwerpbeschikking: Z-WNB-PP-VA-2020-0094

Geacht Statenlid,

Op 21 december 2020 heeft de Provincie een ontwerpbeschikking (d.d. 17 december 2020) gepubliceerd waarin een vergunning verleend wordt aan de aanvrager, S.J.H.M. de Lange-Peters, om een nieuwe stal te bouwen, het aantal gehouden geiten uit te breiden en een wijziging aan te brengen in de stallen waarin geiten gehuisvest worden.

In reactie op deze ontwerpbeschikking heeft de werkgroep Partij voor de Dieren Utrechtse Heuvelrug en de Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen-Leersum een zienswijze ingediend met het verzoek de vergunning **niet** te verlenen op basis van de volgende bezwaren:

1. Het voorzorgsprincipe is onvoldoende toegepast met oog op gezondheidsrisico's voor omwonenden en inwoners;
2. De feitelijk aantoonbare toename van ammoniakuitstoot/stikstofdepositie schaadt kwetsbare Natura 2000-gebieden en Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug als geheel;
3. De grond voor het toekennen van de vergunning, "onomkeerbare significante investeringen", is ondeugdelijk;

4. De vergunning zal worden verleend op basis van de situatie waarin de geiten in gesloten stallen gehouden zullen worden; echter, de aanvrager geeft aan te voldoen aan het biologisch keurmerk (SKAL-certificaat) waarbij geiten te allen tijde naar buiten moeten kunnen.

Wij hebben de betreffende zienswijze bijgevoegd waarin de onderbouwing van deze bezwaren nader zijn uitgewerkt. Wij verzoeken u een reactie te geven op de zienswijze. De zienswijze zal in de week van 15 februari middels een persbericht en de informatiekkanalen van de werkgroep Partij voor de Dieren Utrechtse Heuvelrug publiek gemaakt worden. Wij zouden het op prijs stellen als u voor deze datum een reactie zou kunnen geven.

Voorts is het ons gebleken dat actuele en betrouwbare informatie over gevestigde geitenstallen in de Provincie Utrecht voor burgers niet voorhanden is. Gezien de gezondheidsrisico's van geitenhouderijen voor omwonenden binnen een straal van 2 kilometer, hebben wij de Gedeputeerde Staten opgeroepen burgers *actief* te informeren over het aantal veehouderijen (dus *ook* de geitenhouderijen) alsook **het aantal gehouden dieren per veehouderij** (dus *ook* het aantal dieren per geitenhouderijen) in de Provincie Utrecht. Graag horen wij of u als Statenlid dit verzoek ondersteunt.

In afwachting van uw reactie,
Hoogachtend,

Jolande Baudet
Namens de werkgroep Partij voor de Dieren Utrechtse Heuvelrug

Contactinformatie woordvoering PvdD

Jesseka Batteau, coördinator werkgroep PvdD Utrechtse Heuvelrug
Telefoonnummer: 06 - 41 88 17 87
Email: jesseka.batteau@gmail.com

**Partij voor
de Dieren**

Provincie Utrecht
Domein Leefomgeving
Team Vergunningverlening Natuur en Landschap
Postbus 80300
3508 TH Utrecht

Utrechtse Heuvelrug, 28 januari 2021

Betreft: zienswijze op ontwerpbeschikking d.d. 17 december 2020 in het kader van de Wet natuurbescherming – Gebiedsbescherming – Rijksstraatweg 1 Leersum.
Zaaknummer: Z-WNB-PP-VA-2020-0094

Geacht College van Gedeputeerde Staten,
Geacht Team vergunningverlening Natuur en Landschap,

Op 21 december 2020 heeft de Provincie een ontwerpbeschikking (d.d. 17 december 2020) gepubliceerd waarin een vergunning verleend wordt aan de aanvrager, S.J.H.M. de Lange-Peters, om een nieuwe stal te bouwen, het aantal gehouden geiten uit te breiden en een wijziging aan te brengen in de stallen waarin geiten gehuisvest worden. Het huidige ontwerpbesluit verwijst naar een vigerende Wnb-vergunning uit maart 2016 als referentiesituatie voor het toekennen van de aanvraag: de vergunningaanvraag wordt toegekend omdat volgens de berekeningen de ammoniakemissie/stikstofdepositie gelijk blijft aan, of lager is dan, die van de verleende vergunning uit 2016.

De werkgroep Partij voor de Dieren Utrechtse Heuvelrug en de Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen - Leersum dienen naar aanleiding van deze ontwerpbeschikking een zienswijze in op de volgende punten:

1. Toepassing van het voorzorgsprincipe met het oog op de volksgezondheid en COVID-19

Bij het verlenen van de WnB- vergunning in 2016, op basis waarvan de huidige vergunning wordt verleend, was het verband tussen de aanwezigheid van (melk)geitenhouderijen op woonafstand van 1,5 tot 2 kilometer en een verhoogd risico op longontsteking nog niet onomstotelijk vastgesteld. Dit verband is inmiddels aangetoond en uitgewerkt in het RIVM-rapport "Veehouderij en gezondheid omwonenden (aanvullende studies)" van juni

2017. Op basis van dit rapport en het advies van de GGD Regio Utrecht heeft de Provincie op 11 juni 2018 een geitenstop afgekondigd (PS2018RGW05). Zie hiervoor:

<https://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/Vergaderingen/Provinciale-Staten/>.

Naast het aangetoonde verhoogde risico op longontstekingen voor omwonenden in de nabijheid van geitenhouderijen, is inmiddels landelijk ook zorg ontstaan over een mogelijk verband tussen Q-koorts en COVID-19. In opdracht van de minister van Volksgezondheid is een onderzoek gestart naar mogelijk verhoogde risico's op COVID-19 infecties (en een ernstiger verloop van de infectie) voor mensen die Q-koorts hebben gehad. Het RIVM onderzoekt of mensen die in de periode van 2007 tot en met 2009 Q-koorts hebben gehad een hogere kans hebben op het krijgen van COVID-19, veroorzaakt door het coronavirus SARS-CoV-2. Er wordt ook gekeken of een infectie met COVID-19 mogelijk ernstiger verloopt bij mensen die Q-koorts hebben gehad. Zie hiervoor:

<https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/onderzoek/q-koorts-en-covid-19>

Voorts wordt er op dit moment binnen het onderzoeksprogramma Veehouderij en Gezondheid Omwonenden van het RIVM onderzoek gedaan naar de relatie tussen de veehouderij, luchtkwaliteit en de verspreiding van COVID-19:

<https://nieuwe-coronavirus-experts-luchtkwaliteit-en-infectieziekten-zoeken-samen-naar>

Concluderend kan er dus gesteld worden dat, naast het aangetoonde verhoogde risico op luchtweginfecties voor omwonenden in de buurt van geitenhouderijen, er nog onvoldoende inzicht is in mogelijke verhoogde risico's op COVID-19 besmetting en een ernstiger verloop van het ziekteproces bij mensen die een hogere kans hebben op luchtweginfecties of een medische geschiedenis hebben met Q-koorts.

De werkgroep Partij voor de Dieren Utrechtse Heuvelrug en de Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen - Leersum stellen zich op het standpunt dat de Provincie bij de besluitvorming aangaande de vergunningverlening in dit dossier het voorzorgsprincipe onvoldoende heeft laten meewegen. In het Advies GGD regio Utrecht aan GS d.d. 29 maart 2018 over geitenhouderijen, op basis waarvan de geitenstop in de provincie is ingesteld, staat dat 97% van de bevolking van Amerongen, 61% van Leersum, 100% van Overberg en 75% van Maarsbergen binnen een cirkel van 2 km van geitenhouderijen woont. In de hele gemeente is dat circa 12.000 inwoners van de 15.500 inwoners.

Ondergetekenden zijn van oordeel dat, uitgaande van het voorzorgsprincipe, de Provincie de vergunning niet mag verlenen zolang er geen inzicht is in de mogelijk ernstige gezondheidsrisico's die omwonenden in de gemeente lopen.

2. Risico's voor kwetsbare natuurgebieden.

Het bedrijf van de aanvrager ligt respectievelijk op 645 meter en 870 meter van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden Rijntakken en Kolland & Overlangbroek. Nu er in de huidige aanvraag sprake is van een wijziging van de bestaande activiteit kan, ondanks de te treffen maatregelen, een depositietoename op de stikstofgevoelige habitattypen per saldo niet op voorhand worden uitgesloten, zoals de provincie zelf in de ontwerpbeschikking stelt, met mogelijk overschrijding van de kritische depositiewaarde als gevolg.

Het huidige ontwerpbesluit verwijst naar een vigerende Wnb-vergunning uit maart 2016 als referentiesituatie. Volgens de berekening in de huidige ontwerpbeschikking zal de emissie van ammoniak- en stikstofdioxide van de beoogde situatie gelijk zijn aan, of lager zijn dan, de emissie die in 2016 is vergund.

In een reactie op het verzoek van belanghebbenden (d.d. 3 maart 2020) om de vergunning uit maart 2016 terug te trekken (op basis van drie argumenten: 1. de vergunning uit 2016 is niet gerealiseerd; 2. er is een urgente maatschappelijke opgave om stikstofemissie terug te dringen; 3. de aanvrager handelt in strijd met vergunningsvoorschriften door nu al 400 geiten te houden) stelt de Provincie dat de stikstofdepositie afkomstig van het bedrijf verwaarloosbaar is tegen de achtergrond van de totale belasting op de kwetsbare Natura-2000 gebieden:

Citaat: "het betreffende bedrijf levert [...] bij een conservatieve schatting (laagste achtergrondwaarde circa 1.500 mol/ha/jaar) immers minder dan 1,06% van de totale achtergrondbelasting aan stikstofdepositie in het gebied op[.]"

Ondergetekenden onderschrijven het argument dat er een zwaarwegende maatschappelijke opgave ligt om stikstofemissie te reduceren. Op dit moment ligt de emissie van het bedrijf veel lager (gerelateerd aan 400 geiten, dus minder dan de helft) dan die van de beoogde situatie. De locatie van het bedrijf midden in een natuurgebied, met kwetsbare Natura-2000 gebieden in de directe omgeving, zou volgens ondergetekenden veel zwaarder moeten wegen in de beslissing van de Provincie om de vergunning al of niet toe te kennen.

Het feit dat deze gebieden en de bossen van de Utrechtse Heuvelrug al zwaar te lijden hebben onder vervuiling en stikstofdepositie, mag niet als argument gebruikt worden om er dan maar een schepje bovenop te doen. Stel dat elk agrarisch bedrijf in de omgeving "slechts" 1 procent aan depositie bijdraagt (en dit is een conservatieve schatting), dan is de rekensom snel gemaakt: de gemeente Utrechtse Heuvelrug heeft in circa 130 agrarische bedrijven. Hoeveel procent van de totale belasting op genoemde Natura 2000 gebieden worden door deze bedrijven veroorzaakt? Elke mogelijkheid om stikstofdepositie terug te dringen moet daarom worden aangegrepen.

Ondergetekenden stellen dat het belang van het bedrijf om de veestapel meer dan te verdubbelen nooit zwaarder mag wegen dan de urgente maatschappelijke opgave om stikstofuitstoot tegen te gaan en de gezondheid, natuur en klimaat te beschermen.

3. Geen onomkeerbare investeringsverplichtingen

Volgens de huidige ontwerpbeschikking is het bedrijf inmiddels onomkeerbare investeringen aangegaan en kan daarmee afgeweken worden van de beleidsregels. Citaat: “Uit de overgelegde stukken blijkt dat initiatiefnemer onder andere investeringen gedaan heeft in de veestapel, stalinrichting, melkstal en melktank, waaruit blijkt dat er onomkeerbare significante investeringsverplichtingen zijn aangegaan en zodoende een beroep gedaan kan worden op deze afwijkingsbevoegdheid.”

Ondergetekenden stellen dat deze argumentatie geen stand houdt:

- a. In de eerste plaats zijn genoemde investeringen omkeerbaar: vee, stalinrichting en melkapparatuur kunnen weer verkocht worden. Er is geen nieuw gebouw gerealiseerd.
- b. Ten tweede, de huidige veestapel (400 geiten) is niet in overeenstemming met vergunningsvoorschriften, zoals de vergunningverlener in zijn reactie op het verzoek tot intrekking van de vergunning aangeeft (d.d. 10 december 2020). Citaat: “Wij zijn van oordeel dat inderdaad in strijd met de vergunning en niet conform de voorschriften gehandeld wordt”.

Ondergetekenden stellen dat de aanvrager niet beloond mag worden voor het handelen in afwijking van vergunningsvoorschriften en dat de veestapel, een overtreding van de vergunningsvoorschriften, niet mag worden aangevoerd als onderdeel van onomkeerbare investeringen op basis waarvan de huidige vergunning alsnog verleend wordt.

- c. Ondergetekenden hebben bijlagen opgevraagd waaruit blijkt dat de investeringen inderdaad zijn gedaan door de aanvrager. De Provincie heeft in reactie daarop slechts een email toegezonden waarin de bestedingen van de aanvrager staan opgesomd. Er zijn geen onderliggende stukken overhandigd waaruit blijkt dat deze kosten daadwerkelijk zijn gemaakt en dat er daadwerkelijk is geïnvesteerd in de afzonderlijke posten die door de aanvrager worden aangevoerd. Gezien dat de aangevoerde investeringen de grond vormen voor het alsnog verlenen van de vergunning, dient de vergunningverlener deze posten zorgvuldig na te gaan en de uitkomsten daarvan schriftelijk vast te leggen. Alleen op deze wijze kan worden nagegaan in hoeverre de

gemaakte kosten als 'onomkeerbare significante investeringen' mogen worden aangevoerd.

Concluderend stellen ondertekenaars vast dat de grond ("onomkeerbare significante investeringsverplichtingen") voor het meenemen van depositieruimte van een niet-gerealiseerde vergunning naar een nieuwe situatie ondeugdelijk is en dat daarmee de vergunning ten onrechte wordt verleend.

4. Beweiding van de geiten

In de huidige ontwerpbeschikking wordt gesteld dat de geiten niet zullen worden beweid. In de berekening van de ammoniakemissie/stikstofdepositie is het uitgangspunt dat de geiten in gesloten stallen zullen blijven. Echter, het bedrijf van de aanvrager profileert zich expliciet en publiekelijk als een biologische geitenhouderij. Op zijn website beschrijft de aanvrager aan welke voorwaarden het bedrijf heeft voldaan om het biologische keurmerk te mogen voeren.

Citaat:

"In januari 2017 hebben wij onze dieren aangemeld bij SKAL en sindsdien waren de geiten 'in omschakeling'. De omschakelingsperiode bij dieren is 6 maanden. In deze 6 maanden moesten de dieren als zijnde 'bio' worden gehouden. Nadien zijn wij opnieuw gecertificeerd door SKAL en zijn onze dieren biologisch. Aan welke voorwaarden moeten wij voldoen om ons SKAL certificaat te behouden?"

- o De dieren moeten altijd naar buiten kunnen, tenzij dit niet kan door weers-, bodem- en gezondheidsomstandigheden;
- o Overbegrazing en verdrassing van de weidegronden moet worden voorkomen. Uitlopen moeten voldoende beschutting bieden;
- o Er moet voldoende daglicht naar binnen komen;
- o De dieren mogen niet vastgezet worden, tenzij dit voor de veiligheid van het dier voor een beperkte periode nodig is;
- o De dieren mogen maximaal 40% van het totale rantsoen krachtvoer gevoerd worden;
- o De melkgevende dieren moeten een staloppervlakte van 1,5 m² per dier ter beschikking hebben;"

**Partij voor
de Dieren**

De eerste SKAL-voorwaarde is dat de dieren te allen tijde naar buiten moeten kunnen.

Ondergetekenden verzoeken de Provincie duidelijk te maken waarop de verlening van de vergunning is gebaseerd. Zullen de geiten inderdaad in gesloten stallen blijven? Zo ja, dan voldoet de aanvrager niet aan het biologische keurmerk. Zullen de geiten beweid worden? Zo ja, dan dient de Provincie een nieuwe berekening te maken van de ammoniakemissie/stikstofdepositie in de beoogde situatie. Pas daarna kan bepaald worden of de aangevraagde depositie in vergelijking met de referentiesituatie gelijk blijft, afneemt, dan wel toeneemt.

Om bovenstaande redenen verzoeken ondergetekenden de Provincie geen vergunning te verlenen voor bouw van een nieuwe stal, de uitbreiding van de veestapel en het aanpassen van de stallen waarin geiten gehuisvest worden.

Graag ontvangen wij een reactie op bovenstaande constatering en vragen, en worden wij geïnformeerd over de procedurele behandeling van deze zienswijze en het verdere verloop van de vergunning verleningsprocedure.

Hoogachtend,

Werkgroep Utrechtse Heuvelrug
Partij voor de Dieren

Vereniging voor Dorp en Natuur
Amerongen-Leersum

Jolande Baudet
Werkgroep-Coördinator
utrechtseheuvelrug@partijvoordedieren.nl
+31 (0)6-1195 6221

Wander Hengst
Secretaris
secretaris@dorpennatuur.nl